

**Изказване на министър-председателя Огнян Герджиков
по време на публична дискусия „Бъдещето на Европа и българското
председателство на ЕС”, организирана от ПанЕвропа България**

БЪДЕЩЕТО НА ЕВРОПА И БЪЛГАРСКОТО ПРЕДСЕДАТЕЛСТВО

Zoon politicon (Човек е обществено животно) – са казвали древните гърци в лицето на Аристотел. С това те са изразявали склонността на човека да живее в общество. Човекът е програмиран, чрез заложения в гените му инстинкт за съжителство. Еманация на тази склонност е държавата като политическа организация на обществото. Но тази склонност има своя иманентен антипод – предразположението на хората да се противопоставят един на друг. През призмата на Хегеловата диалектика това е „единство и борба на противоположностите”. Така както хората носят в себе си нагона да се противопоставят един другиму, така и държавните образувания имат същия нагон. Срещу този разрушителен нагон идва необходимостта от обединяване. Обединяване на държавите, за да се противопоставят на други държави и техните обединения.

Цивилизационният стожер на света – Европа, осъзнава тази необходимост още в първите години след края на Втората световна война, като слага началото на европейското обединяване.

Родоначалникът на диалектическия метод на познанието – Хераклит – казва: „панта рей“ – всичко тече (и нищо не остава същото). Така е и с ЕС. Днес той има малко общо с Европейската общност за въглища и стомана от 1951 г. като първа стъпка към европейска интеграция.

Спиралата на човешкото развитие бележи парадоксална повтаряемост. През 2017 г. Европа е заплашена от миграционна вълна. 1300 години по-рано, през 717 г., кан Тервел, побеждава арабските нашественици, като по този начин спасява Византия, Европа и собствената си млада държава. Същият този кан Тервел по онова време изгражда първите гранични войски на Европейския континент, които да го бранят от нежелани пришълци. Преди 1300 години България не е била член на Шенгенското пространство, но е опазила Европа. Сега също не сме, но сме готови да бъдем, за да охраняваме нашия общ дом – Европа.

Европа е континент с впечатляваща история и красива демократична архитектура. ЕС е многопластов. Затова и отговорът на въпроса „каква Европа искаме“ не може да бъде даден изведнъж и наведнъж.

Убеден съм, че България трябва да участва в анализа на предложените сценарии – със своя критичен прочит за това: какво печелим и какво губим от всеки интеграционен модел. Едва тогава ще можем да надграждаме в търсенето на общо решение. Бялата книга апелира за това. И още – за сверяване на часовника, защото Европа от 21 век не е и не трябва да бъде закостеняло привързана към Европа от миналия 20 век.

ЕС винаги е съществувал на много скорости, дори преди да се появи това наименование. Той така е и заченат. Впрочем „Европа на много скорости“ е измислена от тогавашния канцлер на Германия Вили Бранд по повод присъединяването на Великобритания към Европейската икономическа общност.

Една от формите на „различните скорости“ например е Шенгенското споразумение, което се подписва през 1985 г. от пет от тогавашните десет страни-членки на Европейската икономическа общност, като отделен международен договор

Този механизъм – сътрудничество извън договорите за ЕС, е една от възможностите, до които страните-членки на Евросъюза, прибегват.

Друга форма е еврозоната. Тя винаги е била част от европейското законодателство. Всички страни-членки, с изключение на Великобритания и Дания, са длъжни да се присъединят. Самият факт, че две от страните от Евросъюза нямат такова задължение, е твърде показателен. Една следваща форма е засиленото сътрудничество, която има различни модификации, но аз няма да се спирам на този въпрос, за да дам възможност на следващите след мен да го развият.

Идеята за Европейски съюз на две скорости беше подновена през миналата година - февруари 2016 г., когато външните министри на шестте страни-основателки декларираха вярата си във все по-сплотения съюз, който "позволява различни пътеки за интеграция“.

Българското председателство на Евросъюза ще бъде времето, в което всички дискусии, идеи и проекти по т.нар. Бяла книга ще търсят общото европейско решение.

Вече водим дискусии за скоростта, дълбочината и географията на европейската интеграция. За измеренията. Защото ЕС е запазената марка на мира и интеграцията. Най-великото достойние на ЕС е опазването на мира!

България и нейният народ са част от сбъднатата мечта, наречена МИР!

Европа е образец за приобщаването по мирен начин. На създаването. На променящите се към по-добро държави. Десетилетия наред за нас от Източния блок, ЕС беше пример, беше мечта и надежда - за живот, за стандарт, за правила, за демокрация, за свобода.

Каква е българската позиция за предстоящия форум... - това винаги питат журналистите, когато става дума за Съюза. Искам да им кажа – участвайте в нейното разработване! Това е едно от големите достойнства на ЕС - участието на всички, които имат мисъл и позиции. Бялата книга сумира пет сценария за основните течения в Евросъюза днес. Да ги направим шест. Да ги направим десет. Да видим измеренията на европейската мечта днес, 60 години след Римските договори!

Не искам България да участва в дебатите на Бялата книга от позицията „ние сме против“.

Нека не се заблуждаваме – когато говорим за ядро и периферия на Съюза, когато се борим със собствените си демони за различните скорости на Европейския съюз, това е разговор не за география, не борба за печалба. Това е разговор: ЗА собствените ни амбиции; ЗА готовността да ускорим развитието си; ЗА отговорността ни към българските граждани, които неизменно заявяват подкрепа за европейското ни членство. Тази подкрепа сме усещали през цялото време, още от самото начало и до ден днешен. Затова всеки политик, който дръзва да говори срещу европейското обединение е обречен на политическа гибел.

Ние имаме безценния опит на преговорите за влизането ни в Евросъюза преди 15 години. Когато 4 години и 4 месеца, в които страната ни упорито вървеше, търсейки подкрепа на тогавашните страни-членки. Станахме страна-членка без отлагане – спомнете си заплахата да бъдем отложени с 1 година, но ние се преборихме. Ние по един брилянтен начин се преборихме и за това на европейската валута – еврото, да бъде изписана и на кирилица. Това е един голям успех за България.

Дайте си сметка – на Балканите сме 5 страни-членки едновременно на ЕС и на НАТО. Имаме общо над 40 милиона население. Общият ни глас ще се чува много повече, отколкото на всяка една от нас поотделно. Ние, погледнато географски сме в периферията на ЕС, обаче заемаме възлово място, защото от нас тръгват миграционните потоци.

Искам Бялата книга да се разглежда не само като път за реформа на ЕС, а и като път за реформа на България. Ние сме средноголяма, не малка, средноголяма европейска страна, със стабилни финанси и напредваща икономика, външна граница на Съюза и страна с прекрасни условия за инвестиции. Природата ни е великолепна, хората са ни будни, издръжливи и творчески настроени. У нас се раждат едни от най-красивите млади умове и дарования в много области на обществения живот.

Кое ни пречи да поискаме включването на България в най-перспективните планове на Европа на по-висока скорост?

Важна за България е еврозоната. Държа на изразеното си публично становище – България трябва да даде ясен знак, че ние искаме да влезем в предверието на еврозоната - ERM-2.

Трябва да имаме план за влизане в този най-интимен кръг на ЕС. Затова е необходима политическа воля. Тя е предпоставена от необходимостта страната ни да покрие критериите за своето присъединяване. Те изискват макроикономическа и финансова стабилност.

Последният доклад по темата на Института за пазарна икономика – една независима и авторитетна структура - сочи, че според прегледите на Европейската централна банка в годините след кризата, единствено България и Естония успяват да се съобразят с всички Маастрихтски условия – инфлация, бюджетен дефицит, стабилност на курса на валутата към еврото, държавен дълг, дългосрочни лихвени проценти. По данни на Евростат, към 2015 г. България е

една от деветте страни-членки, които успяват да спазват критериите. Според експертите на института „ако в близко бъдеще бъдат направени стъпки за присъединяването ни към еврозоната, пречките за това могат да бъдат по-скоро политически, отколкото формални или икономически.“

По данни на Евростат, към 2015 г. България е една от деветте страни-членки, които успяват да спазват критериите. Според експертите на института „ако в близко бъдеще бъдат направени стъпки за присъединяването ни към еврозоната, пречките за това могат да бъдат по-скоро политически, отколкото формални или икономически.“

На Европейския съюз принадлежи философията – експертите казват как да се усъвършенства дадена система, политиците избират момента, в който да го направят.

Друга, важна за нас тема. България трябва да определи българския еврокомисар!

Това трябваше да бъде направено от предишното правителство. Още няколко месеца преди Нова година то знаеше, че от 1 януари 2017 г. ние няма да имаме еврокомисар. Но така или иначе предишното правителство не го направи и постави България пред една деликатна ситуация, защото по правило на служебно правителство не отива много да излъчва еврокомисар, тъй като се смята, че това е едно политическо назначение. От друга страна обаче България губи с това, че няма свой представител в Европейската комисия.

Един съвсем нагледен пример. Края на миналия месец посрещнах еврокомисар от Полша Елжбета Бенковска, с която говорихме и за това, че България към момента няма еврокомисар. Тя каза следното – заради това, че България нямаше еврокомисар, се стигна до един несправедлив доклад на Еврокомисията за България. И действително той е несправедлив и сега ние трябва да оборваме недобрите констатации в области, в които ние действително сме силни. И ако имахме еврокомисар, вероятно нямаше да се стигне до тези негативни изводи в този доклад.

С президента Радев стигнахме до следното споразумение – че ако след изборите, след 10 дни, България не съумее да излъчи своевременно правителство, тогава трябва нашето служебно правителство да излъчи еврокомисар и аз поемам отговорността за това.

За първи път България ще председателства Съвета на ЕС през първата половина на 2018 г. Подготовката е вече факт повече от година. Служебното правителство има вицепремиер, който изцяло е посветен именно на това – госпожа Деница Златева.

Апелирам всички политически сили, които ще влязат в новия Парламент, да намерят воля и да сключат един парламентарен пакт, за да не посягат на вече изградените екипи за председателството! Тези екипи са сформирани от хора подготвени, хора можещи, хора мотивиращи, хора знаещи. Трябва да ги оставим да работят на спокойствие, за да подготвим председателството така както

можем, защото ние сме доказвали, че можем да се справяме с домакинството на много сериозни световни форуми.

Това са моите предложения за предстоящата дискусия.

Меломаните знаят, че петата симфония на Чайковски има два финала и непосветените след първия финал започват да аплодират, но следва и втори.

Аз смятам да надмина Чайковски, аз ще имам три финала.

Първият ми финал:

Служебните правителства имат близък времеви хоризонт. В кратката си демократична история служебните правителства на България са вършили сериозни дела. По време на моето служебно правителство искам да бъда чут, че казвам силно – България ще бъде неизмеримо по-слаба, по-бедна и по-немодерна държава, ако сме извън ЕС, дори и от страните, които са в най-най-крайната периферия на Европейския съюз. През 2025 г. (например) Европа няма да има нищо общо с Европа днес. Затова трябва търсеци, предлагачи, намиращи решения, а не оспорвачи или мрънкащи наблюдатели!

Ние ще изберем своята скорост на по-нататъшна интеграция. Това е нашата свобода, защото сме в ЕС, който провъзгласява и защитава свободата!

Втори финал:

Признавам си, че съм убеден глобалист. Дълбоко вярвам в необходимостта и възможностите на европейската интеграция. Нещо повече. Аз си представям бъдещето на Европа като Съединени европейски щати. „Харесвам мечтите за бъдещето повече от историите за миналото“ – това са думи на Томас Джеферсън – третият президент на САЩ. Споделям изцяло казаното от него. Съединени европейски щати обаче не означава обезличаване на европейските народи. Обединена Европа трябва да е целта ни, но обединени в многообразието. Европейските държави задължително ще запазят националната си идентичност. Дори всяка от тях ще има собствена правна система. Така както са САЩ – имат 50 правни системи плюс едно общо федерално законодателство.

На фона на днешната криза на ЕС моите глобалистични тежнения изглеждат малко идеалистични. Но нека ми бъде позволено да бъда и малко идеалист.

Трети и последен финал:

Благодаря на Паневропа България за инициативата да организира дискусия за бъдещето на Европа! Респектиран съм от историята на тази организация, която е вече на 90 години. И съм горд от факта, че именно българин е учредител на паневропейската идея – това е проф. Иван Шишманов, още през далечната 1926 година.

Благодаря Ви за вниманието.